

Buprenorfiini päihdekäytössä

Päivitetty 1.4.2015

Buprenorfiini (Temgesic® ja buprenorfiini/naloksoni yhdistelmälääke Suboxone®) on paitsi lääke myös yleisimmin käytetty opioidi suomalaisten huumeidenkäyttäjien piirissä. Suboxone® lääkevalmisteessa olevan naloksonin avulla pyritään estämään lääkkeen väärinkäyttöä pistämällä.

Alun perin buprenorfiinia käytettiin lääkityksenä voimakkaisiin kiputiloihin. Sitten sen havaittiin sopivan opiaattiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitolääkkeeksi. Suomessa käytössä olevat Temgesic ja Suboxone ovat ns. resoriblettejä eli niiden on tarkoitus liuota kielen alta, jolloin vaikuttava aine imeytyy elimistöön suun limakalvojen kautta. Lääkkeellisessä korvaushoidossa asiakas yleensä nauttii tabletin hoitopaikassa päivittäin.

Päihdekäytössä buprenorfiinia käytetään yleensä suoneen pistämällä. Juuri tästä syystä buprenorfiini onkin erittäin ongelmallinen lääkeaine väärinkäytettynä, koska sitä ei ole tarkoitettu injisoitavaksi. Buprenorfiini sisältää mm. maissitärkkelystä ja muita sidosaineita, jotka voivat aiheuttaa suoniin erilaisia vaurioita ja tulehduksia.

Tablettimuotoisten lääkeaineiden sidosaineet voivat pistettäessä aiheuttaa vakavia silmänpohjan muutoksia. Näiden muutoksien seurauksena voi olla näkökyvyn heikkeneminen. Osa buprenorfiinin käyttäjistä pyrkii eroon pistämisestä ja käyttää ainetta nenän limakalvojen kautta. Käyttömuoto on vaarattomampi kuin suoniin pistäminen, mutta siinäkin on omat ongelmansa. Nenän limakalvot ovat herkkiä ja ne voivat vaurioitua.

Buprenorfiinin päihdekäytössä tarkoituksena on saada aikaan jonkinlainen päihtymystila. Käytettäessä buprenorfiinia suonensisäisesti vaikutus on toki erilainen kuin jos aine liuotettaisiin kielen alla. Usein asiakkaat kuvaavat vaikutuksen alkavan pistettäessä nopeammin, ja mikäli käyttö ei ole jatkuvaa tai henkilö ei ole käyttänyt opiaatteja runsaasti, aine vaikuttaa samoin kuin muutkin opiaatit. Tällöin euforisoiva vaikutuskin on nähtävissä ja koettavissa.

Tilanne on toinen, jos henkilö on käyttänyt pitkään buprenorfiinia tai muita opioideja. Tällöin buprenorfiini ei "kolahda" – käyttäjä ei koe saavansa siitä euforiaa, vaan kokee lääkkeen vaikutuksen lähinnä siinä, että pysyy terveenä eikä pöde opiaattien vieroitusoireita. Monet pitkäaikaiset huumeidenkäyttäjät puhuvatkin käyttävänsä vain lääkettä eivätkä he välttämättä miellä buprenorfiinia huumaavaksi aineeksi.

Buprenorfiinia käytetään usein myös erilaisten bentsodiatsepiinien tai kannabiksen kanssa. Vaikka buprenorfiini on esimerkiksi heroiniin verrattuna varsin turvallinen, se on yhteiskäytössä bentsodiatsepiinien kanssa hengenvaarallinen, varsinkin jos mukana on myös alkoholi. Kuolemantapaukset, jotka on raportoitu buprenorfiinin käytön yhteydessä, liittyvät nimenomaan näiden kolmen aineen, buprenorfiinin, bentsodiatsepiinien ja alkoholin, yhtäaikaiseen käyttöön.

Buprenorfiini on saavuttanut Suomessa suuren suosion ja nykyisin kohdataan runsaasti käyttäjiä, jotka ovat aloittaneet opiaattien/opioidien käytön buprenorfiinilla. Useat nuoret buprenorfiinin käyttäjät siirtyvät suoraan sen käyttöön esimerkiksi kannabiksen käytön yhteydessä tai jopa ilman sitä.

Sekä asianmukaisessa lääkkeellisessä käytössä että valvomattomassa katukäytössä säännöllisen käytön lopettaminen aiheuttaa useimmiten vieroitusoireita. Monet henkilöt kuvaavat buprenorfiinin vieroitusoireita jopa pitkäkestoisemmiksi kuin esimerkiksi heroiinin aiheuttamia. Lääkkeen kaikenlaisessa käytössä onkin huomioitava, että buprenorfiiniin voi muiden opiaattien/opioidien lailla syntyä riippuvuus.

Anne Hietalahti
erikoissairaanhoidtaja

Päivittänyt:
Kristiina Niinivaara
lääkäri, A-klinikkasäätö

Virpi Koivunen
erikoissairaanhoidtaja, A-klinikkasäätö

Alkuperäinen julkaisu 20.12.2005

link

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/laakkeet/buprenorfiini-paihde kaytossa>